

ŠT. 14

BILTEN **KLUBA**
KOROŠCEV
LJUBLJANA

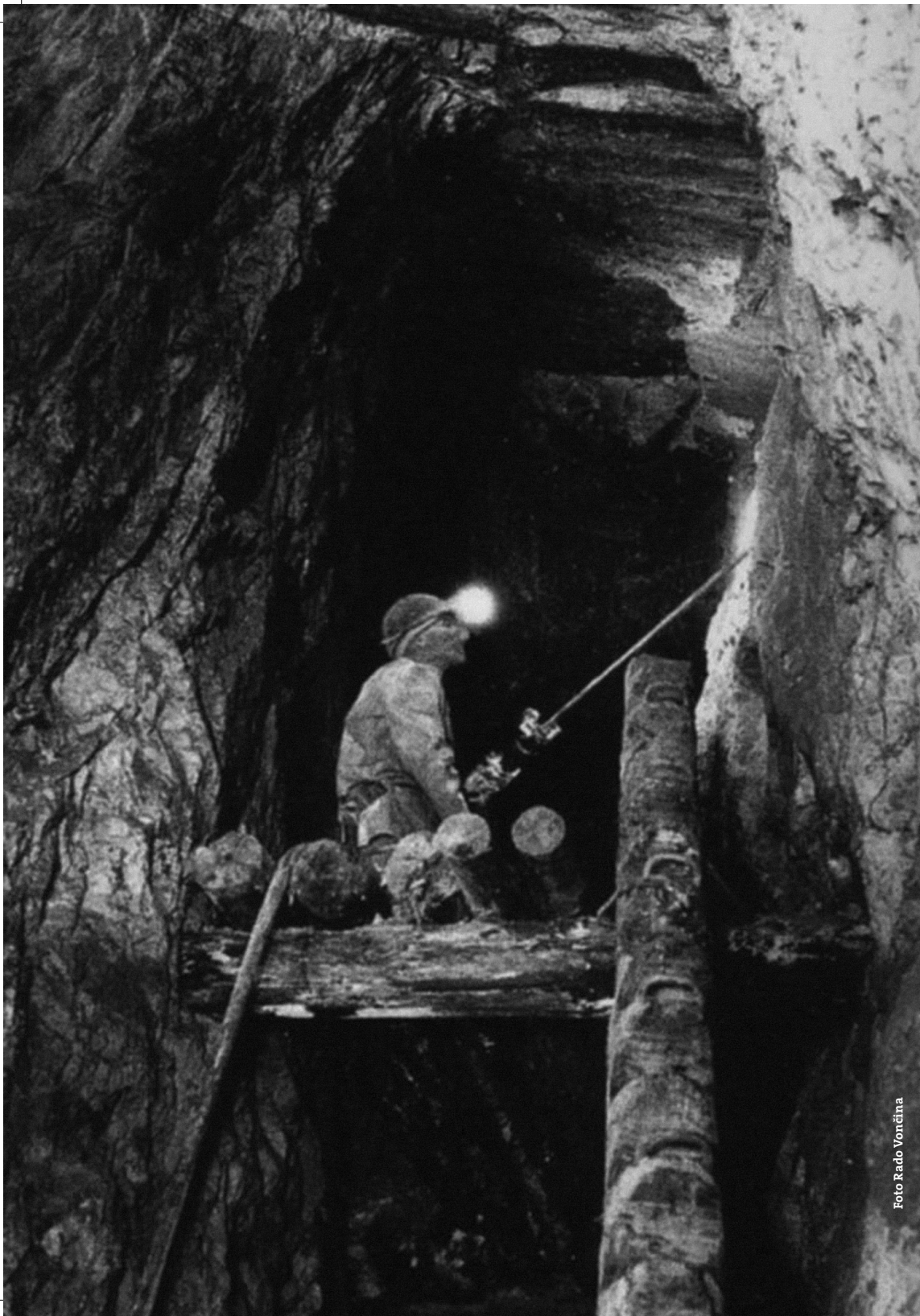

Foto Rado Vondřina

TRADICIJA DELOVANJA KKL TUDI PO POLNOLETNOSTI KLUBA

Poteklo je že več kot leto dni od 2. decembra 2010, ko je KKL postal polnoleten, in smeli letni društveni načrt je bil tudi v preteklem obdobju v celoti uresničen v zadovoljstvo velikega števila društvenih članov. Udeležba na rednih mesečnih srečanjih nas spodbuja, da s to obliko druženja in izobraževanja nadaljujemo, izletov v Helsinke in po zahodni in vzhodni Sloveniji ter v zamejstvu se je udeležilo celo več članov, kot smo pričakovali, pa tudi marčevski tradicionalni ples je bil uspešen v vseh pogledih, tako glede udeležbe, družabnosti, plesnih izzivov in finančnega rezultata.

Po osemnajstih izvrstno organiziranih Koroških večerih s plesom smo v klubu ugotovili, da je ta dogodek izjemna priložnost za uživanje v klasičnih plesih, zato smo letos organizirali plesne vaje in oblikovali plesno skupino KOROJAN iz Ljubljane pod vodstvom plesne učiteljice Janje Zupan, ki se bo predstavila na devetnajstem Koroškem večeru s plesom, drugo soboto v mesecu marcu, to je 10. marca 2012 v hotelu Slon. Veliko Korošic in Korošcev ter naših prijateljev iz domovine in tujine se nam bo pridružilo, o tem sem prepričan, da se bomo lahko ponovno poglobljeno pogovorili in naplesali.

V KKL je precej neumornih članov, še posebej med odborniki, ki vedno znova in znova snujemo bogat društveni program. Kar precej je članov, ki altruistično prispevamo k bogati-

tvi pestrega društvenega delovanja - z idejami, z izpeljavo prevzetih nalog, s finančnimi prispevki, s prispevki svojih proizvodov ali storitev za srečelov, nekateri pa tudi z utemeljenimi dobronamernimi kritičnimi pripombami. Vsem, resnično vsem, se najlepše zahvaljujem in pričakujem, da bomo naslednje leto ponosno praznovali dvajsetletnico obstoja našega društva.

*Predsednik: Mag. Janko Arah
Ljubljana, 9. februarja 2012*

Milan Vogel

KAR DOBRO SE VRTI

In vendar se vrti, je zašepetal Galileo po obsodbi inkvizicije na zapor, da ga ta ne bi slišala. In kaj hitro se je zavrtelo tudu leto KKL "od plesa do plesa", ko je spet treba članom ponuditi v tiskani obliki zapise dogajanja, saj je za marsikoga "papir" še vedno nekaj, kar je prijetno otipati in si na njem po svoje spočiti od elektronski medijev utrujene oči. Pa si tudi pripisati kaj kritičnega ali pohvalnega.

Kar o marsičem lahko poročamo v letu, od takrat, ko smo se vrteli, eni bolj drugi manj, na polnoletnostnem plesu KKL v Slonu in si s tem pridobili tudi volilno pravico, ki pa v demokratični državi tako ne šteje kaj dosti. "Demokratično" se namesto volilcev odločajo "veljaki" strank in tako krojijo našo usodo. Tudi med Korošci jih ne manjka!

A ostanimo pri društvenem življenju, ki je v zgodovini Slovencev gotovo naredilo veliko več koristnega in narodnoobrambnega kot vse politične stranke skupaj, pa naj so bile leve ali desne, nacionalistične in (pro) fašistične, upokojenske ali mladinske.

Srečanja prvi četrtek v mesecu so raznolika in verjetno tudi zato dokaj dobro obiskana, tudi na kakšen "nesrečni" dan komaj po končanih praznikih. V vrhu zanimanja pa so, kot kaže, izleti. Letos so bili kar trije, na Finsko, v Kanalsko dolino, Rezijo, Benečijo in v Brda ter v Prlekijo k pohorskemu Korošču Radu Lesjaku, ki je postal priznan slovenski vinogradnik.

Pa tudi sicer postaja KKL vse bolj prepoznaven v slovenskem prostoru. Vse večkrat

*Koroški
akademski
oktet
Foto: Iz knjige
ob 75 letnici
Cirila Krpača*

je v različnih družbah slišati besede, češ vi se pa veliko družite, ste najbolj aktiven klub in še kaj podobno všečnega. Tudi zato je prav, da so naše pozornosti deležni tudi tisti s Koroškega in njej naklonjeni, ki tudi sicer prispevajo k temu, da se beseda o Koroški sliši tudi v širšem prostoru. Zato smo v naš bilten vključili prispevke o v novembru preminulem "samorastniku" Janku Messnerju, pa spomin na sedemdesetletnico prezgodaj umrlega pesnika Hermana Vogla, kratko opozorilo na obsežno fotografsko monografijo o Mežici, dve pesmi mladega pesnika Gašperja Bivška, s sliko se spominjamo vodje Koroškega akademskega okteta Cirila Krpača (oktet jim je uspelo spraviti na internet pod WWW.koroski-akademski-oktet.si) in njego-

vega brata, dolgoletnega člana našega upravnega odbora in seveda pevca okteta Iveka.

Še bi lahko naštevali, a raje odprite Bilten.

Prihodnje leto bi ob dvajsetletnici kluba lahko pripravili obširnejši bilten. Imate kaj idej? Pošljite jih, da ne bo delo kluba odvisno le od nekaj odbornikov.

KAJ SMO POČELI OD PLESA DO PLESA

12. MAREC 2011

PLES OB POLNOLETNOSTI

Krona dela zelo aktivnega Kluba Korošcev Ljubljana je vsako leto Koroški večer s plesom v hotelu Slon. Tokrat smo se ga še posebej veselili, saj smo dočakali njegovo polnoletnost.

Na plesu se je zbrala zelo pisana družčina Korošcev, njihovih prijateljev in uglednih gostov. Dame so ob svojih soprogi žarele v prelepih večernih toaletah.

Odlična gostiteljica Janko Arah, predsednik kluba Korošcev Ljubljana, in njegova soproga Metka sta pozdravila vsakega obiskovalca in ga povabila k polni mizi koroških dobrot, ki so jih kot predjed pripravili v gostišču Delalut z Raven na Koroškem.

V nadaljevanju smo se kulinarичno razvajali z odlično večerjo, ki so jo po koroških receptih skuhal kuharji hotela Slon.

Kulturni program, ki ga je povezovala Špela Šavc z Radia Slovenj Gradec, je popestril dogodek. Nastopali so Tomaž Domicelj, ki je s svojo kitaro, orglicami in s pesmijo "Domovine sin" že na začetku poskrbel, da smo živahni in dobrosrčni Korošci zapeli z

njim. Sledil je nastop Mateja Vošnerja na diatonični harmoniki, še posebej pa smo se razveselili nastopa tamburašev iz Šenjanža iz Avstrijske Koroške.

Korošci ne bi bili Korošci, če ne bi v srcu nosili tudi čut za pomoč tistim, ki jo potrebujejo. Licitirali smo dela, ki so jih poklonili slikarji Korošci, njihovi prijatelji in Catbriyur. Del zbranih sredstev smo namenili Ustanovi Prežihovega Voranca za šolanje otrok iz socialno šibkih družin.

Za plesno glasbo je tako kot že nekaj let zapovrstjo poskrbela skupina Elite, tako da je bilo plesišče tudi pozno v noč polno. Vrteli in zabavali smo se do jutranjih ur. Na koncu pa smo koroške kulinarične dobrrote razdelili in odnesli domov.

Zaželi smo si, da se prihodnje leto spet družimo in skupaj poveselimo.

Darja Kuhar Kotnik

Foto Arhiv KKL

14. APRIL 2011

MEDIJI IN INTERNET

Po marčevskem koroškem plesu smo se aprila, tokrat drugi četrtek v mesecu, lotili resnejše teme, in sicer medijev in interneta. Gost na pogovoru z naslovom Mediji in internet - virtualno versus realno je bil Marijan Jurynec, mož, ki je, kot je bilo zapisano v vabilu, leta 1989 ustanovil podjetje za uvoz-izvoz "MACO" Maribor, leta 1995 postal soustanovitelj in generalni direktor podjetja PRO PLUS (POP TV), tri leta pozneje startal s 24.ur.com, na prelomu tisočletja prevzel Kanal A, leta 2005 postal generalni direktor NOVA TV Zagreb, leta 2008 podpredsednik skupine CME (Central Media Enterprises), pristojen za internet, in pred letom dni podjetnik, ki investira v nove medije in TV vsebine.

Osredotočil se je predvsem na pojav interneta, ki naj bi bil, tako kot danes novi bralniki, velika grožnja pisani besedi. Nekateri veliki mediji so bili prepričani, da jih internet ne ogroža, kar se je pokazalo kot globalna napaka, saj se je njegova uporaba drastično povečala po letu 2005, ko so se pojavili blogi. S tem je internet postal način komuniciranja, kar je bistveno vplivalo na tiskane medije. Najprej so se z njim ukvarjali ljubitelji, nato strokovnjaki, postali so popularni in tako se

je zmanjšala potreba po informacijah iz javnih medijev.

Kdo od medijev bo preživel, se je vprašal, in dogovoril, da tisti, ki bo imel kombinacijo različnih informacijskih sporočil: 24.ur.com je dnevnik, tednik in mesečnik, pa tudi TV in radio. A še vedno je treba prebrati Delo. Ni pa se nobena politična stran dovolj zavedala moči internetnega medija.

Jurynec je spregovoril tudi o vplivu medijev na osebnost. Danes ljudje ne znajo več komunicirati med seboj. Česar so se naučili, ne uporabljajo ali ne znajo več uporabljati, ker delajo vse preko interneta in virtualnih svetov, zato se ne znajo pogovarjati, pogajati in ničesar več povedati. To se iz leta v leto poslabšuje, ljudje se osebnostno spreminjajo, ker se s svojimi prijatelji ne srečujejo več fizično, ampak na facebooku.

Toda internet mu je največji izziv, najpogostejše iskalne besede na njem pa so seks, igre in turizem.

Tekst in foto Milan Vogel

12. MAJ 2011

KAKO PRODAJATI IN SE NE RAZPRODAJATI

Majsko srečanje našega kluba, bilo je 12. maja na zdaj že starem mestu pri, poenostavljeno rečeno, nekdanjem Slamiču, je bilo, žal, bolj slabo obiskano. Morda je koga od udeležbe odvrnil dokaj "birokratski" naslov predavanja Internacionalizacija in medkulturni menedžment, vendar je predavatelj, mag. Zoran Vaupot, partner in direktor podjetja SIGEM Business Consulting, znal razživeti udeležence, da so mu že med predavanjem vpadali v besedo z vprašanji (menda ima to celo rad). Njegova izhodiščna vprašanja so bila: ali lahko govorimo o prevladujočem pristopu k internacionalizaciji poslovanja slovenskih podjetij; kako se kaže pomen učinkovitega medkulturnega menedžmenta pri prodoru na tuje trge; katere ključne spremembe v poslovanju oz. vodenju slovenskih podjetij potrebujemo za učinkovitejši prodor na strateško zanimive izvozne trge? Odgovorov je bilo veliko, bili so jasni, vendar kljub temu si je bilo mogoče ob njih postaviti kakšno vprašanje, ki ne zadeva predvsem menedžerjev in uprave podjetij, marveč ljudi, ki v teh podjetjih delajo in posledično njihovega ne le osebnega, marveč širšega družinskega življenja. Predavatelj si

je izkušnje nabiral pri sedemindvajsetih letih v Franciji kot naš prvi najmlajši direktor v podružnici Trima Trebnje, sedaj pa v svetovanju deluje že štirinajst let kot specialist na področju mednarodnega menedžmenta, kot predavatelj na mnogih strokovnih konferencah doma in v tujini ter avtor številnih znanstvenih in strokovnih člankov.

Slovenska podjetja imajo dva glavna razloga za internacionalizacijo poslovanja: ker doma nimajo ustreznih pogojev za delo, drugi pa je prisila, iskati trge po svetu. Po razpadu Jugoslavije je imela Slovenija leta 1993 najnižji izvoz, saj je tja izvažala šestdeset odstotkov svojih proizvodov, poleg tega so tam delala še številna slovenska podjetja. Po letu 2000 se je rejting slovenskih podjetij začel povečevati, povečevati so se začele tudi investicije. Najbolj uspešna so po Vaupotovih ugotovitvah tista podjetja, ki polnijo poslovne niše, na vpliv jugonostalgije pa ne moremo računati. Ne drži niti stereotip, da smo specialisti za nekdanje jugoslovanske trge, saj so to prav gotovo Avstrijci. Prav tako je zgrešen stereotip o trgovanju z Rusijo, češ da se je mogoče zmeniti ob vodki za mizo, v resnici pa se dogovarjajo močno izobraženi menedžerji.

Slovenija danes devetdeset odstotkov proizvodov izvozi v Evropo, veliko večino v EU, na tako velike trge, kot so indijski, brazilski, kitajski in ruski, pa le štiri odstotke. Fizične razdalje danes niso več problem, marveč je problem v glavah in strah pred konkurenco. Tudi globalizacije se ne moremo iti, ker smo premajhni, marveč se ji moramo prilagajati.

Tudi v poslovanju je pomemben medkulturni dialog. Ne moreš o nečem razmišljati samo na en način. Slovenci smo preveč za-

zrti v germanski svet, imamo pa slovansko dušo. Vprašljivo je tudi naše odločanje med preteklostjo in prihodnostjo. Za Francoze je preteklost pomembnejša od sedanjosti, veliko pa razmišljajo o prihodnosti. V Sloveniji pa nimamo poštenega odnosa do preteklosti, zato smo še zmeraj politično razdeljeni, kar se še kako pozna tudi v gospodarstvu.

Milan Vogel

Foto Doroteja Omahen

28. IN 29. MAJ 2011

MED SNEGOM VIŠARIJ IN ČEŠNJAMI BRD

KKL in Sekcija za avanturizem (s svojim sloganom "Imejmo se fajn!") sta tokrat povabila na doživetja zahodne slovenske meje, na spoznavanje ljudi, slovenščine, šeg in narave. In vse to smo doživeli in užili, kolikor smo zmogli.

Na pot do Kanalske doline smo šli že v soboto zjutraj, tako da smo zajtrkovali že v Ovčji vasi, ki ji po starem pravijo tudi Očabes ali Učja ves (italijansko ime je Valbruna in nemško Wolfsbach). "Pr' Krajncu", družinski turistični kmetiji, kjer domuje Rudi Bartaloth, smo imeli zajtrk. Rudi, ki dobro govori slovensko, načeluje kanalskemu Slo-

venskemu kulturnemu središču Planika, ki se je oblikovalo pred dobrimi desetimi leti. Sedež ima v sosednjih Ukvah, deluje pa na območju celotne Kanalske doline. Iz Žabnic (Camporosso, Seifnitz) nas je gondola potegnila na vrh sv. Višarij, najvišje ležečega slovenskega romarskega kraja. Sprejel nas je v veličastni snežni opravi iz 20 cm debelega plašča, povsem svežega in pomladno dišečega snega.

Prek Naborjeta, kjer nas je etnografski muzej v Beneški palači popeljal v življenje, kot je nekoč bilo, smo zavili na jug proti Železni dolini in naprej v Rezijo.

KANALSKA DOLINA, ZAJZERA, KARNIJA

V Kanalski dolini na italijansko-slovensko-avstrijski tromeji živi govorna skupnost, katere pripadniki razpolagajo z znanjem italijanskega, slovenskega, nemškega in furlanskega jezika. Jezikovno mešana podoba doline je sad zgodovinskih dogodkov, kljub temu pa je bila dolina vedno kontinuirano poseljena s slovensko govorečim prebivalstvom. Slovenska jezikovna skupnost, ki organizirano deluje pod okriljem Slovenskega kulturnega središča Planika (SKS Planika), osrednje dolinske kulturne in politične organizacije, si je v zadnjem desetletju z marljivim delom na kulturnem, političnem, izobraževalnem in gospodarskem področju uspela izboriti opazen položaj v mešani lokalni skupnosti.

REZIJA

Seveda smo z velikim navdušenjem čakali na prvi stik z dolino, o kateri v Sloveniji skorajda ne vemo ničesar, razen tega, da imajo domačini nerazumljivo govorico in da so za devetimi gorami in vodami daleč od Slovenije. Ko smo se je dotaknili, nas je očarala in začarala. Čudovita v svoji divji in prvinski lepoti, ki jo robijo Mužci z juga, pa Kanin in obe Babi s severovzhoda in proti zahodu upadajoči grebeni Sarta (Žrd), nas je v zelenilo svoje

doline vsrkala z majske svežino in stekleno čista, prečesana z vetrom, ki je na Višarjah iz oblakov stepel sneg, drugod pa poskrbel za dež in veter, prišlekom darovala nepozabne sončne razglede na samosvoje vasi kot so: Ravanca (Prato), Bila (San Giorgio), Osojane (Oseacco), Njiva (Gniva), Liščaca (Lischiazze), Solbica (Stolvizza) in v zatrepu doline Korito (Coritis).

Sandro Quaglio je človek, ki drži pri življenju Te rozajanski kulturni čirkolo "Rozajanski Dum", društvo, ustanovljeno leta 1983 z namenom, da pomaga pri ohranjanju rezijanske kulture in narečja. Ko nas je Sandro povabil v svoj dom in začel pripoved o dejstvih, povezanih s to čarobno dolino, je onemela cela skupina. Kako nas je ogovoril, kako predstavil filozofijo rezijanskega jezika, nas odpeljal v svet in življenje tega odmaknjenega kosa Beneške Slovenije in nenazadnje celo odplesal tradicionalni ples...

Ko smo iz doma na Ravenci odhajali naprej proti Solbici in tamkajšnjemu Muzeju brusačev, navdušenja nad dolino in zgodbo o njej ni hotelo biti konec. Ko smo spoznali še ozadje tega muzeja, smo se proti soncu, nazaj in navzdol spuščali zamišljeni, onemeli nad zgodbo brusača, ki je v preteklosti peš in potem na kolesu zapuščal svojo ljubljeno dolino in se podal v Evropo in celo preko njenih

meja, celo do Izraela. In se vračal na poletje, da je postoril stvari na polju in "poštimal" vse drugo.

PUŠJA VAS (VENZONE)

Vstopili smo v slikoviti kraj in se sprehodili po glavni ulici, kjer je za začetek največ občudovanja požela vijolična barva dveh trgovin s ponudbo sivke (joj, kako tam diši!). Glavna atrakcija pa sta zagotovo bila romansko-gotska katedrala, posvečena apostolu Andreju, in kostnica sv. Mihaela z ohranjenimi mumi-jami iz 17. st. Nas pa je pot vodila naprej proti Brdom.

CASINO VENKO

Sprejem s penino - seveda kraljico Goriških Brd, penečo Rebulo in potem odlična večerja ob odlični postrežbi. Izjemno dobro, izjemno prijazno. Sonce nam je na teraso poslalo svoje zadnje oranžno rumene žarke svetlobe tega dne in jih tam, na stiku s Furlanijo, celo rahlo vijolično obrobilo, ko smo si navdušeno nazdravljali in peli hvalnico lastni odločitvi za prijavo na "avanturistični izlet". Jutro, umito in čisto, nam je prineslo novo lepoto - razgled na Slovensko Toskano. Casino Venko je namreč postlan med zelene griče vinske trte in razen narave, stkane iz cvetja, travnikov in vinogradov prinaša zgolj zvoke življenja -

zvonjenje bližnjih cerkva, oglašanje ptic ...
Poklonili smo se češnjam Goriških Brd

BRDA

Brda so svojska pokrajina med dolino Soče in državno mejo z Italijo. Staro naselitveno območje s sledovi rimske dobe. Strnjene vasi s kamnitimi hišami na slemenih gričev kažejo na značilno srednjeveško sredozemsko kulturo. Prebivalci so se mešali s Furlani in ohranjali slovenstvo, čeprav je čez Brda potekala meja z Beneško republiko in avstrijskimi deželami vse do 19. stoletja. Razgibano gričevje iz mehkih flišnih kamnin je zasajeno z vinogradi in sadovnjaki, s češnjami, marelicami in breskvami, vse več pa je tudi oljk. Mi smo prišli zaradi češenj, ki imajo tod posebno vlogo. Kmetu že od nekdaj predstavljajo prvi letni dohodek in od njih so bile nekoč odvisne cele družine. Briške češnje so slovele daleč naokoli, celo na Dunaju. Nekoč so Brda slovela tudi po slivah, ki so jih na poseben način predelali - penčali: posušene, olupljene in žveplane slive so sploščili in zaokrožili, da so nastale tako imenovane prunele, ki so jih še posebej cenili na Dunaju in celo v Ameriki.

DOBROVO, GRAD IN VINSKA KLET

Ogledali smo si grad Dobrovo, renesančni grad iz 17. st., ki je ohranil skoraj prvotno

podoba in je prepoznaven po nerazčlenjeni pravokotni stavbi z vogalnimi stolpi. V prvem nadstropju graščine je Viteška dvorana z grbi pomembnejših plemiških družin, ki so imele grad v posesti. Izjemna pa je galerija s stalno zbirko grafik briškega rojaka, svetovno znanega umetnika Zorana Mušiča. Potem smo skozi vinograde in pod senco češenj z vabljivimi sadeži vstopili v posvečene prostore vinske kleti "Goriška Brda". To je največja slovenska klet, ki nadaljuje večstoletno tradicijo področja - pridelovanje odličnih briških vin. Seveda nismo ušli vinski pokušnji in se še posebej navdušili nad verducom - avtohtono sorto iz Brd, ki z zelenim odtenkom spominja na listje gozdne jagode in zaokrožen s prijetno aromo akacijevega cveta daje sladek, svež in bogat okus.

KRAJI KOT BELI CVETOVI BRD

Potem smo nadaljevali z ogledom in okušanjem Medane, Šmartnega in Gonjač, kjer smo se povzpeli na 23 m visok razgledni stolp s 144 stopnicami, iz leta 1961. Ko si tam zgoraj, ti pogled zajame vso lepoto Brd in Furlanije vse do morja, do Julijcev in Dolomitov, Trnovski gozd, Vipavsko dolino in Kras. Lačni in ravno prav utrujeni smo dan nadgradili v vasici Snežatno in na Kmetiji Štekar, kjer smo sedli h kosilu (fرتalja, jota, češnjeva sladica).

Po kosilu pa smo prek znamenitega Solkanškega mosta prispeli v Novo Gorico, kjer nas je pred frančiškanskim samostanom na Kostanjevici pričakal Edi Prošt (Korošec iz Črne), sicer predsednik goriške sekcije Društva ljubiteljev vrtnic. Zaželeli smo si namreč ogleda edinstvenega vrta, enega z največjo zbirko burbonk na svetu. Od 1500 sort burbonk se jih je do danes v svetu ohranilo okoli 80, več kot 50 vrst pa jih je na ogled na Kostanjevici.

Zadnja postaja izleta je bila vas Vitovlje, kjer smo za konec dvodnevnega užitka "zahodnih branikov slovenske besede" postali na turistični kmetiji Malovščevo in si privoščili večerjo ter ogled vinske kleti. Bilo je nepozabno, tako kot izlet sam!

Renata Picej

Fotografije Doroteja Omahen

Od 17. do 20. JUNIJA 2011 V DEŽELI TISOČERIH JEZER

Od zadnjega skupnega potovanja KKL z letalom je že precej časa. Takrat smo obiskali Dansko in njeno glavno mesto Kopenhagen, za del izleta pa smo sprejeli tudi povabilo tedanjega veleposlanika Republike Slovenije Andreja Logarja in njegove žene Cvetke.

Tokrat smo se spet odpravili z letalom, in to na Finsko, skandinavsko deželo, ki jo v svojem življenju obiščejo redki, ker ni tipična dežela, ki bi jo ljudje obiskovali. Treba je imeti vzrok, potem pa že greš.

Povod za ta obisk je bilo moje prijateljevanje s Tonetom Kajzerjem, ki je veleposlanik RS na Finskem v Helsinkih, in tudi član KKL, ter njegovo ženo Mileno. Ob povabilu, da jih obiščem, sem pomislil na naš klub, in tako se je tudi zgodilo.

V petek, 17. junija ob 10.00 uri se nas je na brniškem letališču pri prijavnem okencu za let s Finnairom zbralo dvajset Korošcev in odletelo v glavno mesto Helsinke. Tam smo se z letališča z avtobusom Suomen Turistiauto odpeljali do našega hotela Seurahuone Helsinki v središču mesta, kjer smo bili štiri dni in tri noči.

Po prijavi v hotelu in razdelitvi hotelskih sobi smo se odpeljali do rezidence našega gostitelja, veleposlanika Toneta Kajzerja, nje-

gove žene Milene in njunih dveh hčera. Vsa družina nam je priredila prijeten sprejem z večerjo in jedmi finske in tudi slovenske kuhinje. Predsednik Janko Arah je pozdravil gostitelja v imenu vseh nas in se s slovenskimi vini, koroško salamo in prekrasnimi izdelki slovenskega porcelana Catbriyur zahvalil za prijetno povabilo. Naš član Borut Slejko s svojo zaščiteno vinsko kapljico De Adami pa nam je naredil degustacijo svojih vin. V naši družbi je bila tudi veleposlanica Srbije, poslovneži iz finske gospodarske zbornice in slovensko-finske prijateljstva. Večer in druženje je bilo zelo prijetno, tako da ga zlepa ne bomo pozabili.

Naslednje jutro smo z angleško govorico vozičarje odšli na ogled mesta Helsinkih. Ogledali smo si Sibeliussov spomenik, predsedniško palačo, parlament, opero, diplomatsko četrt, skalno cerkev in še druge zanimivosti v Helsinkih, potepanje pa končali s skupnim kosilom v restavraciji Bakers nekaj sto metrov od našega hotela Serahuone.

V nedeljo smo se po zajtrku z našo vozičarico Nani Jarjis sprehodili po mestu in spoznali glavne značilnosti imperialnega časa Helsinkov. Videli smo čudovito belo katedralo, univerzo in helsinško knjižnico ter še

nekaj drugih pomembnih poslopij, ki so vplivala na zgodovino Finske in njene kulturo ter politično vlogo v tem delu Evrope. Preostali del dneva je bil fakultativni ogled mesta Tallin, prestolnice Estonije, do katerega se je del naše družbe iz KKL odpeljal z ladjo.

Dopoldne zadnjega dne nam je bil na voljo, da smo v soncu obiskali še skrite ulice

Helsinki, proti večeru pa smo poleteli v Ljubljano. Bili smo polni vtisov. Za veliko nas je bil to nov svet in žal nam je bilo tistih, ki se izleta niso mogli udeležiti.

Jaro Medl

Foto Arhiv KKL

JULIJ IN AVGUST POČITNICE

1. SEPTEMBER 2011 BILI SMO V RED SHOPU

Hm! Kako začeti zapis o odločitvi Kluba Korošcev Ljubljana, ki je na svojih četrtkovih večerih gostil že vrhunske strokovnjake za strukturo možganov, za najboljšo zobno protetiko, pa številne pevske zборе in še marsikakšnega strokovnjaka na svojem področju, da se je prvi četrtek v mesecu po dvomesečnih počitnicah odločil za temo Popestritev v spolnosti? Kot vsakega drugega, saj gre za vsakdanji in pomemben del normalnega življenja.

Tudi odločitev, kje naj bi se to "dogajalo", ni bila težka: v Red Shopu na Gornjem trgu v Ljubljani, kjer je drzna Korošica Nada

Krivokapić Črešnik leta 1990 odprla prvo trgovino s pripomočki za pestrejšo spolnost ne le v Sloveniji, marveč v tedanji Jugoslaviji. Kot uspešni komercialistki in organizatorki dela ji na samostojno pot ne bilo težko stopiti, če se ne bi odločila za področje, polno predsodkov in tudi (navideznih) moralizmov. Sama o tem pravi: "Ja, res je bilo potrebno zbrati pogum, saj se je to dogajalo leta 1990 - še v bivši Jugoslaviji, ko je bilo malo samostojnih podjetnikov. Bili smo prvi z erotično ponudbo, orali smo ledino, danes pa se v erotične trgovine vstopa kot v vse druge. Po dvajsetih letih sem posle prepustila sinu in

se upokojila, a delam veliko več kot prej. Toda delam drugače - z dušo." Pa tudi marsikdo in z marsikakšnimi željami, o čemer pa Nada v živahni pripovedi ni govorila in je, kot se za poslovneža spodobi, diskretno zmolčala.

Že dolgo ni bilo na kakšnem srečanju toliko smeha, sproščenega zafrkavanja in zbadanja (Recimo to, da nekateri člani niso prišli, ker so sicer redni obiskovalci in bi jim bilo nerodno, ali da je Nada svojemu sinu podtakni-

la preluknjan kondom, saj je le dva dni pred našim obiskom postala babica). Nekateri, zlasti nekatere, so pokazali kar precejšnjo mero poznavanja, pa tudi kakšna torbica ni bila iz lokala odnesena povsem prazna. Da o uporabnih spominkih, ki jih je gostiteljica Nada podarila vsem dvajsetim obiskovalcem, ne govorimo.

Tekst in foto Milan Vogel

6. OKTOBER 2011

ZANIMALA NAS JE MODERNA UMETNOST

Oktober sta nas zanimala slovenska moderna umetnost in mlado vino; prvo smo si ogledali na začetku meseca, drugo poskusili nekoliko pozneje.

V zadnjih letih smo se v klubu že dvakrat odločili obiskati Moderno galerijo, ki hrani največ slovenske umetnosti 20. stoletja. Prvič smo bili tam po obnovitvi prenovljene stavbe leta 2009, ko je bila na ogled tudi nepozabna razstava Zorana Mušiča, drugič pa sedaj, ko je bila odprta nova postavitve stalne razstave. Popeljal nas je dr. Peter Krečič, umetnostni zgodovinar, dolgoletni ravnatelj današnjega Muzeja za arhitekturo in oblikovanje in eden najboljših poznavalcev arhitekture Jožeta

Plečnika. Postavitve stalne razstave moderne slovenske umetnosti je zahteven projekt, saj naj bi nazorno kronološko predstavila razvoj slikarstva, kiparstva, fotografije in videa v stoletju, v katerem so se na tem geografskem prostoru in posledično v umetnosti zgodile ogromne spremembe.

Krečič je v svoji oceni za Delo zapisal: "Nova postavitve stalne razstave v ljubljanski Moderni galeriji želi z nekaterimi novostmi v prijemih in nekaterimi resnično pomembnimi pridobitvami ponuditi različne poti k razumevanju umetniških procesov in dosežkov v slovenski umetnosti 20. stoletja, so zapisali v pojasnilu k razstavi. Vendar to,

kar je trenutno videti v dokaj korektno prenovljenih prostorih Moderne galerije, razumem kot napoved in začetek celovitega in bolj podrobnega prikaza dogajanja v nadvse dramatičnem in za slovensko dozorevanje v moderni narod zelo pomembnem prejšnjem stoletju.”

Vsebinsko bogato nas je v eni uri, kolikor smo imeli na voljo časa, z nevsiljivo razlago popeljal od ekspresionizma in drugih umetnostnih smeri do slovenske zgodovinske avantgarde v dvajsetih, nove stvarnosti,

Ohojcev v šestdesetih, drugih različnih abstraktnega ekspresionizma ter retrogarde (Laibach, Novi kolektivizem, Neue Slowenische Kunst, Irwin, gledališke avantgarde z izhodiščnim Gledališčem sester Scipion Nasica idr.). Vmes pa smo se ustavljali pri delih Jakopiča in drugih ekspresionistov, Zorana Mušiča, Gabriela Stupice, Marija Preglja, Staneta Kregarja, Gustava Gnamuša, Metke Krašovec, Marjetice Potrč in drugih.

Tekst in foto Milan Vogel

22. OKTOBER 2011

NA VINO H KOROŠČU V PRLEKIJ

Ob odhodu iz Ljubljane je jutro kazalo bolj čemerni obraz, a že kmalu so se na levi pokazale s čudovitim soncem obsijane zasnežene Kamniške Alpe. Vzdušje se je kar dvignilo, saj je tudi na poti proti končnemu cilju, seveda Prlekiji, sijalo sonce in kazalo na lep dan. Takoj ob prihodu v Veliko Nedeljo, kjer smo se po načrtih prvič ustavili, smo doživeli lepo presenečenje. Povsem po naključju smo srečali tamkajšnjega župnika Janka Štamparja, ki ga poznam iz Šemiča, kjer je bil dolga leta pri ljudeh priljubljen župnik in zelo akti-

ven krajan. Takoj nas je povabil v novo veliko župnijsko pastoralno dvorano in prinesel vino. Prijetno smo se zaklepetali, saj je p. Janko Štampar duhovit sogovornik, predvsem pa je prior križniškega reda v Sloveniji in pred kratkim je o križnikih v Sloveniji napisal tudi monografijo. Nekateri so jo kupili, nekaterim pa nam jo je podaril.

Še bi se zadrževali, če ne bi na sceno stopilo drugo presenečenje, ki nas je prav tako pričakalo v Veliki Nedelji. To je bil lokalni vodič Tihomir Babič, za katerega se je kaj kmalu

pokazalo, da so mu pri krstu izbrali povsem napačnega godovnika, saj ni bil veliko "tiho", pa tudi veliko "miru" nam ni dal. Takoj nas je usmeril proti križniškemu gradu, kjer nas je že čakala Manica (pa ne tista Lovrova iz Jurčičevega Desetega brata) in nas popeljala po zelo zanimivi etnološki zbirki, ki je izpostava Pokrajinskega muzeja Ptuj, nato pa še v cerkev Sv. Trojice, ki je skupaj z gradom razpoznavni znak Velike Nedelje in pomemben kulturni spomenik. Ker smo bili skoraj ves dan tako ali drugače povezani s križniki, povejmo, da je ta viteški red v ta del Štajerske povabil Friderik Ptujski in jim v varovanje prepustil ozemlje, ki ga je okrog leta 1200 iztrgal Madžarom. To ozemlje se je z leti močno povečalo z nakupi in darovanjem, tako da red ni imel oblasti le nad dušami, ampak tudi gospodarstvom. Drugo močno središče reda je bilo v Beli krajini, danes pa je v Sloveniji vsega pet križnikov in devet križniških sester.

Ker se proti popoldnevu že prileže kaj toplega in "na žlico", smo zavili v Hotel Ormož, kjer nas je (ta pa ne po naključju) čakal odličen bograč, ki nam je še kako pomagal pri nadaljnjem ogledu mesta in gradu. Na tej poti je seveda imel glavno besedo Tihomir, ki je tudi v gradu bil v veliko pomoč sicer slabo pripravljeni vodički. Za ogled znanega parka je zmanjkalo časa, pred kratkim obnovljena

grajska pristava pa je bila zaprta.

Šlo je vse kot po olju, zato smo se tudi mi napotili proti olju, in sicer v deset km oddaljeno Središče ob Dravi in si v tamkajšnji oljarni ogledali proizvodnjo bučnega olja. Pred stiskalnico nas je pričakala pogrnjena miza s pokritimi posodicami na njej, a radovednost ne pozna sramu. Kot srake smo se lotili pripravljenega peharja praženih bučnih semen (tudi ženske, čeprav nimajo prostate, kateri naj bi bučni izdelki močno koristili), in nas je morala gospodična, ki dela hkrati kot vodička po predelavi olja in v manjši prodajalni, skoraj "nagnati" v prostor, kjer bučna seme na meljejo, maso pražijo in nato stiskajo. Vsa čast ji! Bila je zelo nazorna, pa tudi ne predolga, tako da je kmalu odkrila tudi skrivnostne posode z različnimi namazi iz mletih bučnih semen, skuto z bučnim oljem in različnimi sladicami iz bučnih semen ali njihovim dodatkom. Očitno so tudi te jedi prepričale, saj je bila v prodajalni kar dolgo gneča. Mnogi pa so si pozneje kar oddahnili v vinoteki v Svetinjah, naši naslednji postaji, kjer je bilo enako bučno olje za skoraj polovico dražje.

Na vijugasti vinski cesti je Tihomir napovedal uro resnice: "Sedej prihajamo v Jeruzalem, naš Jeruzalem. Obstajata namreč samo dva Jeruzalema: v Palestini in naš. In mi ga ne damo!" Pa še prav imajo! Zakaj bi

prepuščali drugim nekaj tako slikovitega, kot so tamkajšnje gorice, pa naj so trsi saje- ni vertikalno ali terasasto, kot je poučil. In ki dajejo takšna vina, kot smo jih uro pozneje poskušali pa res na našem končnem cilju, pri koroškem rojaku Radu Lesjaku v Vuzmetin- cih. A prej dokončajmo še postanek v Jeruza- lemu.

Poleg obnovljenega dvorca in botanične- ga vrta z redkimi drevesnimi in grmovnični- mi vrstami je osrednjega zanimanja vred- na baročna cerkev Marije sedmih žalosti. V njenem oltarju je slika, ki naj bi pokrajini tudi dala ime: sliko Piéta naj bi po ljudskem verovanju in prepričanju križniki prinesli iz Jeruzalema, a to ne bo držalo, saj je nastala v Jeruzalemu okrog leta 1680. A naj Jeruzalem le obdrži svoje ime!

Kmetija Rada Lesjaka je zgodba o uspe- hu. Pravijo ji tudi "Pri Pohorcu", saj Rado pri- haja iz Ribnice na Pohorju, torej kraja, kjer lahko imaš opraviti z vinom samo v trgovini ali gostilni. Toda prav botanični park pred jeruzalemskim dvorcem je kriv, da je Lesjak, ki je gimnazijske klopi gulil na ravenski gi- mnaziji, danes eden najuglednejših sloven- skih vinarjev. Tam je namreč spoznal Anko, dekle z bližnje kmetije z velikimi vinogradi. Vzela sta se pred skoraj štiridesetimi leti in kmetijo popeljala v prihodnost. Danes imata

posajenih štirinajst tisoč trsov in vrhunsko predelavo vina, v kateri imajo za zorenje vina še vedno prednost hrastovi sodi. Za buteljčna vina, kot so dišeči traminec, muškati in so- vignoni sta prejela že več zlatih priznanj in dva znaka kakovosti, mešano belo vino pod znamko "gaudar" pa je bolj za "gaude". Neko- liko smo si je po obilni večerji in sladici, pri kateri je izstopala grozdna pita, ter degusta- ciji štirih vrhunskih vin privoščili tudi mi. Veliko sta k razpoloženju prispevala mlada glasbenica, diplomantka mariborske akade- mije za glasbo Katja, ki je odlično igrala na harmoniko, in seveda Tihomir, ki spet ni bil "tiho", marveč je s svojim odličnim tenorjem spodbudil h petju še nas.

Milan Vogel

Foto Doroteja Omahen in Milan Vogel

3. NOVEMBER 2011

DOBRE IZKUŠNJE PRI SOOBLIKOVANJU JAVNEGA MNENJA

3. novembra sta se v okviru rednih četrtkovih srečanj Kluba Korošcev Ljubljana v kavarni "Kava-čaj" Slamič predstavila novinarja Dela Marjeta Matvoz Šoštarič in Milan Vogel. Oba dolgoletna in izkušena novinarja je o njihnih izkušnjah pri sooblikovanju javnega mnenja izpraševal predsednik Kluba Korošcev Ljubljana mag. Janko Arah. Novinarja sta ugotovila, da je novinarski poklic zelo zahteven in ne vedno číslan, saj je novinar stalno izpostavljen javni kritiki in seveda tudi kritiki bralca, ki naj bi ga novinar, ko piše članek, imel vedno v mislih. Novinar mora biti navajen na pritožbe in celo na tožbe na sodiščih, saj odgovarja za svoje delo ne samo uredniku ampak predvsem javnosti.

Marjeta Šoštarič, ki je najprej hotela napraviti športno kariero, se je po poškodbi v celoti usmerila v novinarstvo, pisala je o problemih jugoslovanskega gospodarstva, kot novinarka potovala po svetu, od koder je pisala tudi o svoji najljubši tematiki - smučarskih tekmovanjih. Nekaj časa je sodelovala tudi s TV Slovenijo.

Milan Vogel bil najprej kot novinar zaposlen pri časopisu TV 15, nato kar triindvajset let pri Naših razgledih (pokopal jih je Marko

Crnkovič), od takrat je ves čas zaposlen na kulturni redakciji Dela. V glavnem pokriva kulturno dediščino in kot slavist slavistiko, največ v esejističnem slogu. Kot novinar ne želi javno nastopati, v glavnem želi samo pisati.

Na vprašanje moderatorja Janka Araha glede pisanja intervjujev, sta se oba strinjala, da gre pri tem za zaupanje med novinarjem in intervjuvancem, ki je pa zelo različno. Nekateri zahtevajo brezpogojno avtorizacijo intervjuja, nekateri novinarju zaupajo, so pa tudi taki, ko želijo intervju pri avtorizaciji povsem spremeniti v svoj prid in polepšati svojo podobo, kar pa seveda ne gre. Pri pisanju članka njima je v pomoč gradivo, ki ga pripravijo za tiskovne konference, dodati pa je seveda treba podatke s tiskovne konference in tudi podatke, ki jih pridobita iz svojih virov.

Tako je, po mnenju Šoštaričeve, ki piše o gospodarskem področju, bila osebno izpostavljena, ko je pisala o mlekomatih, kjer se je vmešala Zveza potrošnikov naproti interesom kmetov, zato je bila deležna različnih groženj, tudi od strani trenutnih vladnih krogov. Vogel takih pritiskov pri pisanju o kulturi ni bil deležen.

Na vprašanje, kdo vpliva na njuno novinarsko mnenje, sta bila mnenja, da si novinar z dolgoletnim delom sam ustvari svoje mnenje. Seveda pa v zadnjih letih brezplačni časopisi zelo vplivajo na javno mnenje, ker veliko ljudi drugih časopisov ne kupi, brezplačnik pa vzamejo in njegovo vsebino sprejme kot verodostojno. To seveda lahko zelo vpliva tudi na odločitve posameznikov na volitvah.

Posebnih nagrad nista bila deležna, Šoštariceva je npr. prejela nagrado novinarjev Gorenjske, ko je l. 1996 pisala o vračanju gozdov cerkvi, Vogel pa priznanje borčevske organizacije.

Oba ugledna slovenska novinarja sta na vprašanje, kakšen je njun moto pri pisanju, odgovorila: Milan Vogel piše sporočilno, pošteno in na podlagi utemeljene dokumentacije. Marjeta Šoštaric piše pošteno, z namenom, da informira javnost.

Publika je postavila nekaj vprašanj, npr. če njun odgovorni urednik prebere vsak čla-

nek, preden gre v tiskarno. Čeprav sta pritrdila, se je izkazalo, da ni vedno tako. Ali pa npr. zakaj v Pismih bralcev zavrnejo toliko član- kov brez pojasnila in odgovora. Navzoči od- govorni urednik rubrike Pisma bralcev Dela je odgovoril, da se v njegovem dosedanjem enoletnem urednikovanju to ni dogajalo, možno je pa, da se je prej. Eno od poslušalk je tudi motilo pogosto stališče nekaterih novi- narjev na televiziji, ki večkrat vprašujejo go- ste v intervjujih npr. "smo slišali, se govori, so rekli ...", ne da bi povedali konkretno ime ose- be, ki je to rekla ali ime institucije, kjer so to izvedeli. To nas poslušalce in gledalce moti, ker novinar mora povedati izvor svojega vprašanja, če želi dobiti konkreten odgovor.

Lovro Sodja

Foto Doroteja Omahen

8. DECEMBER 2011

LITOSTROJ USPEŠEN TUDI V ČASU KRIZE

Na zadnje srečanje v letu 2011 nas je povabil večinski lastnik podjetij v Skupini Litostroj mag. Miroslav Gnamuš, Korošec, rojen v

Otiškem Vrhu. V Ljubljano je prišel s pet- najstimi leti. Najprej mu je bila namenjena glasba, po spletu dogodkov pa se je name-

sto na srednjo glasbeno vpisal na srednjo tehniško šolo in postal inženir. Petintrideset let pozneje je večinski lastnik podjetij v Skupini Litostroj (<http://www.litostrojgroup.com>), ki z dvema programoma - znamkama deluje globalno (turbinski deli Litostroj in preoblikovalna oprema - stiskalnice Ravne), z dvema pa v širši Evropi (obdelovalni stroji Potisje in poslovno letalstvo GIO Aviation). V skupini je 750 zaposlenih, 180 v Srbiji, 150 na Ravnah na Koroškem, ostali v Ljubljani. Je eden redkih Korošcev, ki se je poslovno - kapitalsko vrnil na Koroško z reševanjem dveh odpisanih programov bivše Železarne, Težke livarne in Strojev, danes Litostroj Ravne d.o.o.. V podjetju Litostroj je zaposlen dvajset let, z izvozom visokotehnoloških komponent in računalniško vodenih preoblikovalnih strojev na vse kontinente pa je skupaj s strokovnjaki dokazal, da Slovenija ni majhna. Nazadnje pridobljena dejavnost - letalstvo je posledica hobija, ki pa se ravno tako hitro razvija v resen posel, saj je podjetje GIO v zelo kratkem času uspelo prodreti na nove trge in razširiti poslovanje.

Miroslav Gnamuš je magistriral iz metalurgije. Pet let je delal kot član skupine za razvoj superplastičnih lastnosti specialnih aluminijevih zlitin z rezultati, ki so dose-

gli svetovni odziv. Ima 20 let izkušenj na vodilnih delovnih mestih v livarnah sive, nodularne in jeklolitine, specializiranih za izdelavo zahtevnih komponent energetskih strojev, diesel motorjev in strojegradnjo, ki delujejo kot vodilne v segmentu komponent za hidroelektrarne. Pri razvoju lastnega nabora izdelkov je bil pobudnik in je prispeval k industrijski uporabi številnih raziskav z različnih področij. Je tudi registriran raziskovalec in član lastne razvojne skupine Litostroj. Vrsto let je aktiven v Društvu Livarjev Slovenije in v drugih društvih (Društvo Slovensko - Japonskega prijateljstva, Slovensko - Ruski poslovni svet, Aeroklub Ljubljana ...).

Gnamuš nam je povedal, da izdelke tržijo po vsem svetu, sodelujejo z desetimi največjimi turbinskimi tovarnami, vlivajo turbine za največjo hidroelektrarno na svetu, izdelujejo vodne črpalke za največje ladje, kipec je tudi avtomobilska industrija. Vse faze izdelave so računalniško vodene.

Sledila so zanimiva vprašanja o stroki, organizaciji, finančni krizi, kadrih: izvedeli smo, da kovinarski posel ni ad hoc, da je transport visoko zahteven in nevaren manever. Direktor ugotavlja, da bo trženje treba razpršiti in se tako še bolj fokusirati na ključne kupce, danes je problem finančni support zaradi visokih obresti ...

Ugotovili smo, da današnji Litostroj z vsemi akterji in dejavnostjo v slovenski javnosti premalo poznamo, zato smo se lepo zahvalili za odlično možnost spoznati kvalite-

tno slovensko podjetje, ki zelo dobro posluje tudi v razmerah globalizacije.

Bernarda Petrovič Mager

Foto Arhiv Litostroja in Doroteja Omahen

5. JANUAR 2012

TA ČUDNA DEŽELA BiH

Novo leto smo v KKL začeli z zelo zanimivim pogovorom o razmerah v eni najbolj zapletenih držav na Balkanu, Bosni in Hercegovini. Preizkušeni diplomat Edvard Kopušar, ki si je izkušnje nabiral v prav tako zapletenih deželah Južne Amerike, Afrike in Bližnjega vzhoda, je spregovoril o politični organizaciji države BiH na podlagi t. i. daytonske ustave iz leta 1995, o njenih treh entitetah (srbski, bošnjaški in hrvaški) in o osebnih izkušnjah pri delu političnega svetovalca v Sarajevu in pri tem priznal, da še nikoli v diplomatski službi ni toliko delal kot ta štiri leta v Sarajevu. Pravi, da je BiH res komplicirana, vendar suverena država z najvišjimi državnimi zakonodajnimi in izvršnimi organi oblasti: parlament BiH, predsedstvo BiH in svet ministrov BiH (vlada). Anomalija je, da država BiH nima najvišje sodne oblasti (npr. vrhovno sodišče BiH ne obstaja). T. i. Sodišče BiH, ki ga je ustanovila mednarodna skupnost, ni

najvišja sodna instances v državi, temveč je pristojno samo za sojenja v določenih kazenskih zadevah vojnih zločinov iz časa vojne v BiH in zločinov s področja organiziranega kriminala in korupcije.

Država BiH je administrativno razdeljena na dve entiteti in en distrikt: Republiko srbsko (RS), Federacijo BiH (FBiH), ki je razdeljena na kantone, ti pa na občine, in Distrikt Brčko, ki je še vedno pod mednarodno kontrolo. Vse imajo svoje lastne ustave in organe zakonodajne, izvršne in sodne oblasti. Temu ustrezno je tudi število uradnikov. Tudi uradni jeziki so trije: bošnjaški, srbski in hrvaški. Zaradi spora glede besedila BiH tudi še nima himne, čeprav je besedilo predlagal in ga zapel kar ameriški ambassador.

V BiH živi okrog 3,5 milijona prebivalcev, vendar popisa prebivalstva po vojni, v kateri je bilo neuradno pobitih okrog sto tisoč ljudi, še ni bilo, ker Bošnjaki zahtevajo, da se

pri popisu ne omenja nacionalnost, Srbi pa da. Popis prebivalstva je tudi ena od glavnih zahtev mednarodne skupnosti, od katere drži največjo roko nad BiH Evropska unija, nato ZN, Svet Evrope in OVSE.

Denarna pomoč mednarodne skupnosti je velika, vendar se denar izgubi zaradi korupcije in zelo visokih režijskih stroškov. Tudi slovenska podjetja so močno prisotna, ven-

dar se je zaradi ravnanja z bosanskimi delavci ugled Slovenije močno zmanjšal. Kopusar meni, da revščina ni največji problem BiH, saj je prihodek na prebivalca sedem do osem tisoč evrov, edini način za preživetje pa je, da BiH ostane del evropskega prostora.

Milan Vogel

Foto Osebni arhiv

2. FEBRUAR 2012

V SPARKASSE SMO SE POČUTILI DOMAČE

Na prvi pogled je obisk banke za člane kluba nekoliko nenavaden in kar nekaj domišljije je potrebne, da povežemo dejavnost našega kluba z dejavnostjo tuje banke. Sedež matične banke Sparkasse d. d. je namreč v Celovcu, in to je Die Kärntner Sparkasse. Tako je bila Koroška tista nevidna nit, ki je spodbudila zamisel o obisku tako ugledne tuje banke, ki deluje v naši državi že dvajset let. Prav gotovo bi bilo lepo, če bi z našim obiskom že kdaj prej spodbudili razvoj prijateljskih stikov tudi na tej ravni, a nikoli ni prepozno. Slišali smo, da je banka že na začetku svojega delovanja poslovno sodelovala s predsednikom našega kluba mag. Jankom Arahom, ki ji je uspešno pomagal na začetku poslovne poti v Sloveniji.

Zelo ljubezniv in poslovno korekten ter spoštljiv sprejem je vodstvo Banke Sparkasse d. d. pod vodstvom Josefa Lausseggerja, predsednika uprave, in njegovih sodelavcev pripravilo za člane Kluba Korošcev Ljubljana.

Spregovoril je o prvih naporih in izkušnjah, kako so pred dvajsetimi leti začeli delovati v samostojni Sloveniji. Prvi previdni začetki in poslovna "tipanja" so sčasoma prerasli v resno in močno bančno poslovanje na slovenskem tržišču. Vsi ti poslovni, delovni in osebni naporji vseh zaposlenih se kažejo tudi v sedanjih poslovnih rezultatih, ki jih podpirajo njihove izvirne bančne ponudbe. Približno enainpetdeset tisoč strank, od tega približno petinštirideset tisoč fizičnih oseb,

jim je v dvajsetih letih previdne bančne politike uspelo pridobiti na našem tržišču. Številka morda na prvi pogled res ni tako velika, kot bi si morda kdo predstavljal, vendar kvaliteto in stabilnost poslovanja te banke opredeljujejo rezultati, ki izključujejo večji odstotek rizičnih naložb. Po navedbah gospoda Laussegerja ima banka le zanemarljiv delež rizičnih naložb. To jo po kvaliteti poslovnih rezultatov dviga v sam vrh bank, ki so na našem tržišču vredne vsega zaupanja tako gospodarskih družb kot tudi posameznikov, ki so njihove stranke ali se bodo po resnem premisleku za to še odločili. Velikost in učinkovitost banke predstavlja tudi osem poslovnih enot, ki so poleg sedeža v Ljubljani, v Dravljah, približale banko njenim strankam v vseh regijah v Sloveniji. Strateški cilj banke je ustanovitev dodatnega števila poslovnih enot v Sloveniji.

Poslovanje Banke Sparkasse d. d. z gospodarstvom nam je vsebinsko kratko in jedrnatost predstavil gospod Boštjan Butolen, vodja poslovanja z malimi podjetji, sicer na slovenski strani meje rojeni Korošec. V svoji predstavitvi je posebej poudaril, katere so njihove ciljne skupine, kakor tudi kratko vsebino bančnih produktov in storitev, ki lajšajo težave pri poslovanju in omogočajo učinkovitejše delo njihovih strank ter boljše

skupne poslovne rezultate. Tomaž Fefer pa nam je spregovoril o poslovanju s prebivalstvom. Enako kot njegov predhodnik je tudi on predstavil ciljne skupine in bančne storitve.

Verjetno je po predstavitvi in občutku zaupanja, ki smo ga dobili, marsikdo od nas pomislil, da bi postal stranka tako ugledne in zaupanja vredne banke. Še eno dejstvo, ki bo lahko prevladujoči argument za poslovno sodelovanje, je vsega spoštovanja vredna poslovna politika banke, ki del dobička od kapitala nameni za socialo, kulturo, šport in druge družbene dejavnosti.

Razvil se je prijateljski klepet, ki smo ga končali z našim povabilom gostiteljem na letošnji Koroški večer s plesom.

Darja Kuhar Kotnik

Foto Doroteja Omahen

KAJ SMO DELALI OD PLESA DO PLESA

Marjeta Matvoz Šoštarčič

PUNKL(NI) ZA LEPŠE ČASE

Velika lesena kocka z okni, ki se je preteklo jesen "usidrala" na ravenški Gozdarski poti 18 - tisti, ki smo jo ničlikokrat prehodili v mladih letih tja proti naši poseki v pancernjih in s smučkami na ramah - na vzpetini nad osnovno šolo Prežihovega Voranca je res nekaj posebnega. Po imenu, namenu in predvsem po gradnji, kakršne so za javno rabo pri nas še prava redkost.

Punkl, kot so domiselno "krstili" to našo kocko, zgrajeno iz lesa in za hotelsko rabo mladim popotnikom (pa najbrž ne samo njim), je lep primer potrditve vsestranske uporabnosti surovine iz naših gozdov. Pa koliko podobnih lepih objektov za javno rabo bi še lahko zgradili iz lesa, če bi le bila volja pri tistih, ki načrtujejo in odločajo!

V Sloveniji se radi pohvalimo z bogatstvom gozdov, ki pokrivajo že skoraj 62 odstotkov ozemlja naše države. Les je tudi edi-

na surovina, ki je imamo v izobilju, a je doma kar ne znamo ustrezno izkoristiti. Ob podatku, da imamo ob silnem gozdnem bogastvu letnega prirasta dobre štiri kubične metre lesa na prebivalca, posekamo pa ga le slabo polovico, se marsikdo zdrzne. A ne dovolj, da bi se kaj opaznega premaknilo tam, kjer že dolgo škriplje in kjer se je z leti veliko tistega, kar smo že imeli, ustavilo. Domača surovina v domače predelovalne obrate je zato zdaj pobožna želja vseh, ki skorajda na pogorišču slovenske lesno-predelovalne industrije - ta se je v slabih dveh desetletjih sesedla vase, žal tudi na Koroškem - zdaj snujejo načrte za njen ponovni zagon.

Preusmeritev našega gospodarstva na domačo surovinsko osnovo ter opiranje na lastne energetske zmožnosti v času boja proti podnebnim spremembam in v globalni gospodarski krizi je res lahko enkratna

priložnost za razvoj Slovenije in znotraj nje Koroške. Les in predelava lesa sta nam na dosegu roke, če jo le hočemo stegniti. Les je topel in prijazen material, ki ga je mogoče uporabiti kjerkoli. Z njim lahko zgradimo hiše, hotele, vrtce, športne dvorane. In vse te gradnje lahko, če le hočemo, tudi opremljamo s pohištvom iz lesa; v zidanih hišah lahko z lesom polepšamo stene, izdelamo okna, vrata. Iz lesa je lahko narejeno najrazličnejše pohištvo, športne naprave; iz njega oblikujemo uporabne in okrasne predmete, glasbila, igrače ... In na zadnje se z njim lahko tudi ogrejemo - z drvmi in odpadki seveda, ki nastanejo pri predelavi boljšega lesa. Če les uporabimo pametno, ga lahko uporabimo tudi večkrat, je pogosto poudarjena resnica, ki se v Sloveniji še ni prav dosti prijela. Vsaj ne tako zelo kot v sosednji Avstriji, kjer lesnopredelovalna industrija prav zgledno cveti tudi na račun surovine iz naših gozdov.

Slovenija je tretja najbolj gozdnata evropska država (za Finsko in Švedsko), pri nas na Koroškem pa smo po obilju gozdov - z njimi je pokrito kar 70 odstotkov Koroške - že izenačeni z najbolj gozdnatimi deželami stare celine. Ker uporaba lesa in življenje z lesom v vseh mogočih oblikah pomeni bistveno zmanjšanje emisij CO₂ in s tem tudi vplivov na okolje, podnebje, si seveda želim, da bi na

Koroškem in v širšem slovenskem prostoru zgradili še veliko lesenih hiš. Pa naj se imenujejo punkl ali kako drugače po domače, niti ni pomembno, pomembno pa je, če bo to pripomoglo, da se bomo zaradi boljšega izkoristka bogastva naših gozdov imeli vsi lepše.

Foto Mateja Celin

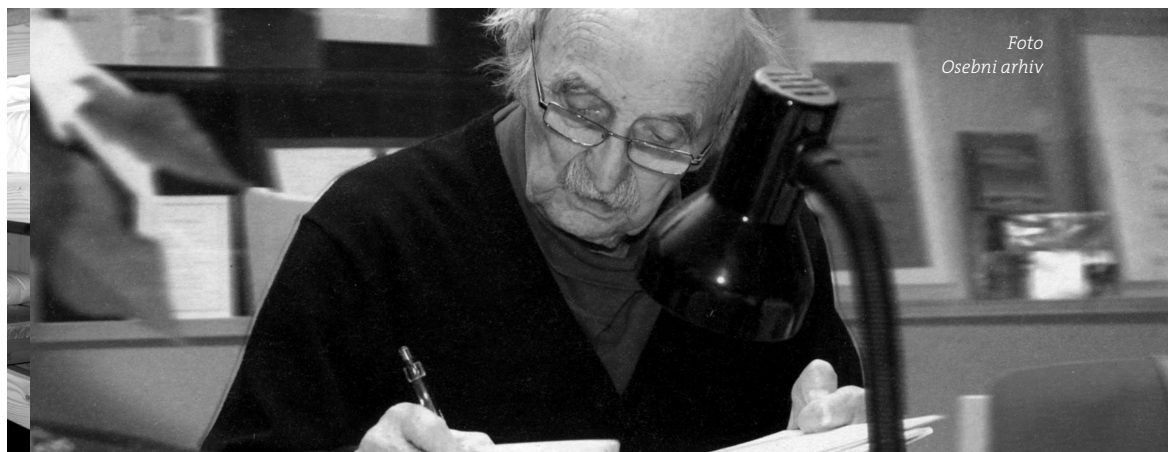

Foto
Osební arhiv

Milan Vogel

ODŠEL JE JANKO MESSNER

Dober mesec dni pred svojim devetdesetim letom je v začetku novembra lani umrl slovensko-avstrijski pisatelj Janko Messner (1921 - 2011), neumoren glasnik pravic in dostojanstva slovenske besede na Koroškem in do smrti nepopustljiv zagovornik enakih pravic obeh narodov na Koroškem. S svojo občutljivostjo po koroškem očetu in trmo po kraški materi ni prizanašal ne Slovencem na svoji strani Karavank ne tistim prek njih, ne "črnim" ne "rdečim", sploh pa ne "rjavim".

Kot pisec se je preizkusil tako v prozi kot dramatik in liriki, kot oster socialno-kritični pesnik in aforist, scenarist, predvsem pa kot neprizanesljiv publicist in družbeni kritik. Dolgo smo ga poznali pod psevdonimom Pokržnikov Luka (Iz dnevnikov Pokržnikovega Lukana, 1974). Še pred tem je izdal Ansichtskarten von Kärnten, (1970), znamenite Skurne storije (1971), ki so doživele celo ponatis, sledili so Zasramovanici ... združite se! (1974), Gorše storij (1988), Živela Nemčija (1988), Lipa in hrasta (1990), Kärntner Triptichon I-II (1990-91); pesniške zbirke Fičafajke grejo v hajke (1980), Pesmi in puščice (1991), trijezična zbirka Gedichte/

Pesmi/Canti (1996); med dramami izstopa Pogovor v maternici koroške Slovenke (1974), pa Ekstremist Matija Gubec (1974), Kärntner Heimatfilm (1983), Nerojeni vnuki (1995) in zbirka Kadar nam Drava nazaj poteče, Koroški jaz domovina porečem (1997). Veliko priznanje sta doživeli tudi TV igri Vrnitev (1976) in Obračun (1992). Njegova dela so prevedena v številne svetovne jezike, pa tudi turščino in nazadnje še v vietnamsčino. Tudi sam je prevajal v nemščino, med drugim Prežihove Samorastnike. Neprecenljivo je njegovo pedagoško delo, sprva na ravenki, nato pa na celovski slovenski gimnaziji. Za svoja dela je prejel nagrado zlata Praga (1977), nagrado Prešernovega sklada (1988) in leta 2008 častno nagrado za književnost avstrijske zvezne dežele Koroške.

Janko Messner ne bi bil Janko Messner, če ne bi poskrbel tudi za svoj epitaf: "Tukaj zdaj miruje Pokržnikov Luka, / da si hajmatland lahko oddahne. / Tebe pa, ki zdaj to bereš, naj pocuka: če želiš, da dostojanstvo ti ne usahne, / jezik si domači k srcu jemlji / pa pokonci hodi po tej zemlji!"

PO AUSCHWITZU

*Po Auschwitzu
ni mogoče več
pisati pesmi*

Tako Adorno

*In vendar
jih spet pišejo
po vsem svetu*

*Po strelah
na Romera pred oltarjem
je marsikateri vernik
dokončno
obupal nad Bogom*

*In vendar še v njegovem imenu
terjajo
delo
kruh
mir
vpijejo proti vojni
po vsem svetu*

*Kako naj človek živi
brez ljubezni
Kako naj bog
brez pesmi
prebije*

AFORIZMA

*Kdo bi čudil se, da na Koroškem
Slovenci smo na riti,
če pa se Ljubljana
Leibacha ne zna znebiti.*

*

*Spomeniki
vsepovsod pri nas
trde zanosno in z milino:
mnogi so izdihnili za domovino.*

*Da še več
je trotov,
ki od nje živijo,
pa vsi spomeniki
kakor grob molčijo.*

*Gluha loza na Koroškem (odlomek iz črtice)
Gluha loza na Koroškem je hujša kot Trdinova v
Gorjancih.*

*Ker visi na koroškem nebu ledeno sonce.
Z ledenimi žarki, ki delajo ledene sence.
Ker slovenska beseda spotom od človeka do člo-
veka v zraku poledeni, tako da se boleče zarije
vanj, ki mu je namenjena; da ga preplaši, ga rani,
razgali, osramoti, okuži, poniža, onečasti, da ga
zakrknje in - poledeni.*

*Gluha loza na Koroškem je hujša, ker je ledena.
Brez vražjih vil ledena in prekleta.*

Zato je hujša kot Trdinova v Gorjancih.

*In še zato, ker je nobena goreča molitev ne more
otajati.*

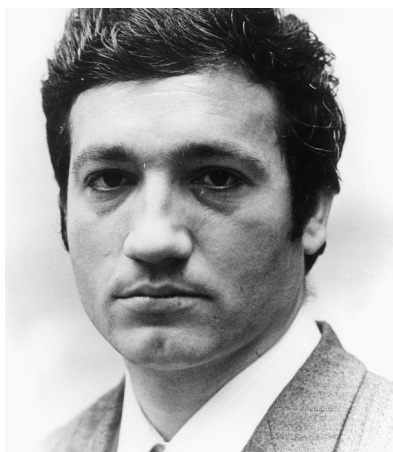

Foto
Družinski arhiv

HERMAN VOGEL (1941 - 1989)

Julija lani bi Herman Vogel dočakal sedemdeset let, če ga ne bi nesrečno vzela k sebi Drava pri mariborskem vodnem stolpu. Kot osmi od dvanajstih otrok na kmetiji pri Mavcu nad Mežico je po končani ravenski gimnaziji odšel v svet in po študiju slavistiki na ljubljanski filozofski fakulteti okušal življenje kot novinar, prevajalec in urednik pri mariborski založbi Obzorja, vseskozi pa je pesnil. Izdal je pet pesniških zbirk, ki so bile med strokovno kritiko visoko ocenjene (Razdalje rastejo, 1968, Ko bom bog postal, 1970, Romantika je iz groba vstala, 1974, Osoje, 1977, in Pajčevina in sveder, 1986). Treba pa jim je dodati še izbrane pesmi V pajčevini spomina, ki jih je ob deseti obletnici smrti izbral in spretno bese-

do napisal Miran Kodrin, izdala pa Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, in bosansko izdajo njegovih pesmi U sijeni lipe v prevodu Josipa Ostija. Novembra lani se ga je s simpozijem spomnila skupina mladih intelektualcev v Mežici, ki delujejo v Društvu za razvijanje znanja Klub Koratio, o Hermanu Voglu pa so spregovorili Vili Vuk, Tone Partljič, Marijan Pungartnik, Peter Kolšek, Miran Kodrin, Tone Dodlek in Mateja Renko. Z dvema radijskima literarnima oddajama, literarnim večerom in literarnim nokturnom, ki ju je pripravil Zdravko Erjavec, pa se je pesnikove obletnice spomnil tudi Radio Slovenija.

KO BOM BOG POSTAL

*Preden bom bog postal,
takrat bo na svetu že vse lepo in prav.
Ljubili se bomo kakor za stavo,
delali drug drugemu v večni blagor,
Nobene revščine, nobene zavisti,
otroci bodo prihajali čisti
kakor kristal.*

*Ženske bodo čedne čakale tisoč let,
Kdorkoli bo hotel, bo spet
lahko do kraja nabiral svoja dejanja.
Brez norišnic in brez maščevanja
bomo zrli na Jutrovo, dnevu v obraz,
z nami, ne proti nam bo tiho potekal čas
in smrt bo pozabljena spala v grabnu.*

*Ko bom bog postal,
takrat ne bo nikomur več prav,
Nikogar takrat na svetu ne bo,
le mene bo videlo moje božje oko.*

MEJE

*Kdo bo ugotovil,
ali voda občuti kamen pod sabo;
in kdo,
zakaj odpade popolnoma zdrav list.
Ali je to igra na srečo
ali le strup proti zaspčnosti.*

*Kjer se udor udara v zemljo,
kjer brazda sproži plaz,
da zavalovi prsteno morje,
kjer izkazuje praprot svojo agresijo,
kjer se jerebika ponevedoma razrašča,
kjer se stepejo opoldne sence,
tam,
tam so tvoje meje.*

OBISKI

*Obiskal sem se z veliko tremo.
Na pragu sem si previdno obrisal podplate
in vstopil.
Brez začudenja sem pogledal
v temno votlino.
Brez začudenja sem padel v svoj prostor.*

*Obiskal sem se brez napovedi.
Zalotil sem se nehote in brez namena.
Kaj počneš, sem rekel.
Prav nič, sem odgovoril.
Preurejam svet.
Ne gre mi od rok.*

*Obiskal sem se brez radovednosti.
Nemo sem sedel k sebi in gledal.
Če že moraš, urejaj, sem rekel,
Počakal bom, da se zdani.*

SVEDER

*Brez čuta in pameti
sega pod skorjo
in iz globin prinaša
zanimive reči;
iz arhivov podatke,
iz morja nafto,
iz zemlje vodo,
iz debela smolo,
iz pestičev med,
iz srca
pa srcu sled.*

Foto
Osebni arhiv

Milan Vogel

GAŠPER BIVŠEK

Gašper Bivšek (Mežica 1984) sodi v najmlajši pesniški krog, ki se vse bolj uveljavlja v slovenskem prostoru. Poleg kmetovanja in pesnjenja je zelo aktiven kulturni delavec v Društvu za razvijanje znanja Klub Koratio. Prve pesmi je objavil v monografiji Vrtnica na dlani, ki jo je leta 2003 izdala ravenska Gimnazija. Njegov pesniški prvenec Skorjevec je izšel leta 2007 pri Študentski založbi, kjer bodo marca izdali njegovo zbirko Provinca. Mrak. Sam pravi, da je druga knjiga bolj "odprta", kot je bil prvenec, in da že naslov nakazuje, da gre za dvodelno knjigo, v kateri poskuša najti dialog med pripovedjo

in izpovedjo, med sedanjim in večnim; gre za osebno definicijo časa in prostora iz zornega kota, ki je v slovenski sodobni poeziji in družbi marginaliziran. S pesmimi želi rušiti dualizem človek-narava in ga združiti v eno. Sodobno igranje boga, podrejanje in zloraba vsega naravnega, rop človeka njegove najpomembnejše dimenzije, to je biti del narave, delec veselja, večnega kroženja snovi in energije.

FORMA UNIVERSALIS

*Forma universalis. Največji slap je, ko dežuje.
Volkovi se vračajo. Iz ust jim kakor graben teče slina.
Zemlja se mehča, z ralom na bok obračam
svetleče brazde. Ralo je ostro in kožne barve.
Sklonim se in poližem. Okus mi je znan - rahlo grenek,
rahlo slan - to bo dobra njiva. Naberem smrekovih vej,
da označim tirnice. Sejati začnem na desni.
Za vsak korak je ena pest; zamah v loku,
razširim prste, semena se enakomerno razletijo.
Vlada brezvetrje. Strigalica gnezdi ob bobniču.
Vse je v tipanju podplatov, ves svet v medmetih.
Čez dva meseca bo padel za izolacijo sneg,
spomladi bo skopnel, poleti bo polje rži;
rjavkast oblaček cvetnega prahu in zlati klasi
in med klasi mak, rdeč kot tvoje laneno krilo
pod katerim nemirno čaka nežna sladka kost.*

TIHO GOVORI AVGUST

*Pod zlatimi praškimi kupolami me prvič sprejme ženska.
Toplo je, pozabljam na jezik ukazov, jezik laži in granat.
Kijev, umikamo se po njivi krompirja.
Jesen, pod stopali so gomolji veliki kot glave,
ne oziram se. Pod raztrgan površnik naletava listje,
cev moje puške je rjava.
Ob zori mitraljezcu nalagam šaržer,
sovražniki se lepijo na njegovo muho, pijani,
v njihovih krikih je dom, mati in žena.
Pozabljam na jezik ukazov, jezik laži in granat.
Žvižg groma pred Berlinom, jekleni drobci se zarijejo
v moje mesovje. Molčim, ogreje me kri vpojena
v raztrgane hlače. Bolničarke imajo mehke roke,
pojejo mi pesmi, da zaspim.
Pozabljam na jezik ukazov, jezik laži in granat.
V rudniku tešem tramove za najgloblji grob:
povej mi, so kupole v Pragi še zlate?
Svet se je postaral in jaz, še zadnji dih izpod pentlje grla,
pozabim na jezik ukazov, jezik laži in granat, zaspim.*

Foto
Osební arhiv

PESNIK IN REZBAR MIČO M. LJUBOJEVIČ

“Pripoved Miče Ljubojeviča se začneja v njegovi rosi mladosti s spomini na teto Ljubo, na starega očeta in sporadične slike takratnega časa. Zgodba se nadaljuje s spomini na reko Uno in z nekaj fragmenti na očeta, ki je bil leta 1943 hudo ranjen. S posebnim občutkom opiše spomine na očetove zadnje trenutke življenja, ki so se mu globoko zarezali v mlado dušo. Dogodki, ki se jih avtor spominja v nadaljevanju, so pomanjkanje, strah, negotovostna eni strani in na drugi prizadevanja, pokroviteljstvo, splošna stabilnost in mir, za kar so si prizadevali njegovi skrbniki - predvsem stari oče in teta.

Kmalu za tem je sledila kalvarija njegovega življenja, ki jo je verjetno dokončno izživel šele z izdajo te knjige. Namreč, z začetkom 4. ofenzive, ki izzveni z bitko na Neretvi, se začneja tudi njegova trnova pot, ki ga je končno pripeljala v Maribor ali bolje rečeno na vrh Sv. Barbare, kjer je njegov dom.”

Tako je zapisal arhivski svetnik dr. Miroslav Novak ob predstavitvi knjige spominov Mič Ljubojeviča, mi pa objavljamo pesem s spominom na njegove gimnazijske dni.

ABRAHAM - MODRIJAN

*Glej ga "šmenta", kak stare "bukve" pišejo,
kak dnevi, meseci, pa leta tečejo,
da leta prvega Abrahama prehitro nam mladost izmolzejo,
pa k Abrahamu - Modrijanu leta nam nanizajo!*

*Resnično srečni smo izbranci,
da v življenju dvojnega Abrahama trosijo nam se evro kovanci
z obilo spominov bogati natroski,
ki iz leta v leto so vse bolj redki:*

*Že v petošolskih klopek nas s slovenščino, uh - latinščino, pa fiziko
prevzvišeni profesorji "grozotno" mučijo,
da najbolj "modri" dijaki nemudoma sklenejo
in pred uro fizike se stavkovno na hodniku zberemo,
kar za rdečo domovino je res nezaslišano!*

*Ne samo k učenosti nas vrli profesorji vneto bodrijo,
marveč za olikane dijake nas še v kulturne krožke zbirajo.
Zato jim, že olikani osmošolci radodarno pomagajo,
da se prostodušno vsak v svoj krožek razvrščamo.*

*Doneči bariton Iveka Krpača odmeva v odmoru po hodnikih,
da zbral bi obilo fantov, v petju talentov skritih.
Širom domovine, v dvoranh prenabitih
pa na koncu "frišnega jagra" zadoni še Ivekova kitica, glasov prepetih:*

*"Hoc carmen composuerat
ein lustiger Student,
qui multos pulos fecerat
mit seinem Instrument!"*

*Odličnjak besede slovenske - Drago Vobovnik zbira literate,
da bi v "NOVI BRAZDI" jim novele in pesmi vzhičeno se izlile.
Tehnični urednik - Vlado Sokolov me za svoje delo navdušuje
in mi za izostanke pouka opravičila podpisuje.
Stasiti slavist - prof. Ignac Kamenik se z dramskimi skupinami muči,
pa z antičnim "Kraljem Edipom" nas iz dneva v dan presneto gnjavi.
Že naslednje leto "Cvetje v jeseni" se na odru bujno razcveti,
da s potrjim srcem zrem "Meti" v obraz, meni nikdar ne usojeni.*

*Še pred maturo, prekaljeni Mitja Šipek že izkušene igralce izbira, za mogočnega
"Hlapca Jerneja" se vse preveč razdajamo,
s petjem zbora našega dramatik o še bolj razvnema.
Nič čudnega, da naše glasove sprejema še ožja domovina.*

*Kako šele šport razmahne se do nacionalnih vrhov,
pričajo bleščavi pokali v vitrini vrhunskih smučarjev in odbojkarjev,
saj vse živo okrog igrišča, v glasnem vrisku poskakuje,
ko naš "FUŽINAR" slavne "PARTIZANOVCE" gladko premaguje.*

*Še zadnjič poslušamo jutranji koncert iz kabineta profesorja Lepa,
ko častiti doktor svetovne književnosti "priškripa" skozi vrata,
iz razrednice listek potegne, si očala natika in preudarno veleva:
"Bereiten sie ein Blat für Schnellkontrolle!", saj nihče ne okleva.*

*V grozotnem duhu bližajoče se mature
vsi vprašanja rešujemo brez prave vneme,
da čim več moči prihranimo za one ure,
ko znojili se bomo pred tribunalom profesorjev mature.*

*Zdaj mi vsemogočni "megabajti" že "štrene" mešajo,
da misli prave rime več ne zmorejo.
Zato zvrhano kupico rujnega povzdignimo
In za naslednje srečno snidenje jo do dna izpraznimo!*

Ravne na Koroškem, junij 2007

Milan Vogel

ČEZ GORO K OČETU

Nenavadni in skrivnostni potniki so na božični večer leta 1932 v Črni na Koroškem pod mogočno Peco stopili s sani s konjsko vprego, ki se je hitro obrnila nazaj proti Kottljam. V resnici so bile potnice, omotane v volnena oblačila in s plamenom v srcu: "Mati, jutri bomo videli očeta ...!" so bile usodne besede, da se je Prežihova žena dokončno odločila v božični noči s hčerkama, od katerih je bilo mlajši komaj šest let, prehoditi pot prek Koprivne v Železno Kaplo, da bi se v Celovcu srečale s svojim možem in očetom, ki je skoraj tri leta prej preskočil versajski plot, da je ušel aretaciji žandarjev. Kako kljub vsem strahovom pred potjo tudi ne bi popustila besedam: "Pridi na vsak način. Pridi z deklica-ma. Skoraj tri leta vas že nisem videl in sedaj se moramo sniti."

Štirinajst ur je trajala nečloveška pot, ki je bila na koncu še zaman, saj je prav v trenutku, ko je znanec Prežihu v nekem celovškem lokalu povedal, da so žena in hčerki prišle, stopil k njemu civilist, mu položil roko na ramo in rekel: "V imenu republike - aretirani ste!"

A vseeno lahko rečemo, da se je pot "izplačala". Najprej zato, ker smo izpod

Prežihovega peresa dobili čudovito zgodbo Čez goro k očetu, ki je potem, ko jo je priredila Kristina Brenkova, doživela štiri ponatise. Drugič zato, ker so nočne potnice v hudi stiski vendarle naletele na prepotrebno pomoč in sočutje, tretjič pa zato, ker je pred devetnajstimi leti zaživel nočni pohod, ki vsako leto po gaze Prežihovih žensk popelje številne pohodnike iz vse Slovenije.

Kako bi lahko lepše ohranjali v živem spominu dogodke, povezane z našo kulturno in siceršno zgodovino, kot s tem, da tudi sami za to kaj naredimo?

Tudi mlajša hči je na materino vprašanje: "Micej, ali boš mogla hoditi?" brez pomislov odgovorila: "Bom, mati ..."

Ilustracije Leander Fužir

Darja Kuhar Kotnik in Lovro Sodja

9. KOROŠKI KULTURNI DNEVI V LJUBLJANI

S koncertom Mešanega pevskega zbora Danica iz Št. Primoža v Podjuni je Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva v sodelovanju s Krščansko kulturno zvezo in Slovensko prosvetno zvezo iz Celovca 15. aprila 2011 v Slovenski filharmoniji sklenilo uspešne 9. Koroške kulturne dneve v Ljubljani, ki smo se jih udeleževali tudi člani KKL. Osmega aprila jih je z vsebinsko zelo bogatim nagovorom v Viteški dvorani Križank odprl dr. Boštjan Žekš, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, ob prisotnosti dr. Blaža Kavčiča, predsednika Državnega sveta Republike Slovenije. Nato je avstrijski igralec Dietmar Pickl izvrstno interpretiral nekatere večjezične pesmi pesnika Janija Oswalda ob spremljavi odličnega instrumentalnega tria. Poskrbeli so tudi za otroke: devetega aprila je mladinska lutkovna skupina KPD Šmihel v Mini teatru uprizorila igrico Radovan, v kateri je nazorno prikazala borbo poštenega Radovana proti diktatorju Hinklu, kjer na koncu dobro premaga zlo!

Potekale so še druge prireditve: odprli so denimo razstavo slikarke Zorke L. Weiss z naslovom Premiki in predstavili štiri nove knji-

ge z območja avstrijske Koroške. Slovesno je bilo ob koncu, ko so pevci MePZ Danica in tria Korotan v dvorani Slovenske filharmonije navdušili polno dvorano z izvirnimi pesmi in priredbami koroških narodnih pesmi. Med občinstvom so bili avstrijski veleposlanik dr. Erwin Kubesch, direktorica avstrijskega Kulturnega foruma dr. Christa Sauer in številne druge ugledne osebnosti iz Slovenije in Avstrije.

Po koncertu je veleposlanik v svoji rezidenci sprejel vse nastopajoče, organizatorje in povabljenе ter tako potrdil pomembnost Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva, ki utrjuje odlične odnose med državama.

Foto Arhiv DSAP

Darja Korez-Korenčan

VEČER Z DRUŽINO SODJA

Na letošnjem srečanju s slovenskimi glasbenimi družinami v Klubu Krka v Ljubljani so 13. decembra bili gostje člani družine Sodja, tudi člani KKL.

Lovro Sodja je dolgoletni učitelj flavte. Glasbeni šoli Franca Šturma v Šiški je zvest že kar pet desetletij, najbolj pa je zaznamoval glasbeno šolstvo na Koroškem, kjer je poučeval več kot dvajset let, enajst let pa je bil zelo dejaven pedagoški vodja oddelkov slovenskih glasbenih šol, za kar je prejel avstrijski križ za znanost in umetnost. Več kot dvajset let je tlakoval pot prijateljstva med Slovenci in Avstriji prek naših zamejskih družin in njihovih otrok, željnih glasbene izobrazbe, zato se ni čuditi, da je postal tudi predsednik Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva.

Gospa Jana Sodja je vsa leta razpeta med izjemno dejavnim soprogom in razvijajočo se glasbeno kariero sina Dušana in snahe Tatjane. Lahko bi rekli, da je nekakšna vez, ki tvori varen pristan vsem družinskim članom, razgledana dama z veliko ljubeznijo do umetnosti, hkrati pa preprosta ženska, ki ima rada fizičen stik z rodno grudo. Tako uživa, ko lahko poleti postreže svoji družini z domače

pridelanimi vrtninami ali pa ko je po zaključku kakšnega umetniškega dogodka sina in snahe lahko dobra gostiteljica.

Zakonca Sodja sta lahko srečna, da se njuni geni prelivajo tudi po žilah sina klarinetista Dušana, ki si je izbral za življenjsko sopotnico sorodno dušo, pianistko Tatjano Kavčič. Oba sta redno zaposlena v Slovenski filharmoniji, sicer pa vsako prosto urico izkoristita za skupne vaje. Že pred sedemnajstimi leti sta namreč ustanovila duo s posrečenim imenom Claripiano, prejela lepe ocene v strokovnih tujih revijah za svoji zgoščenki, posebej cenita slovensko ustvarjalnost in izvajata skladbe slovenskih avtorjev tudi v tujini.

Foto Arhiv družine Sodja

*Lilije v rožnatem
velikost originala 40 x 60 cm
akvarel, perorisba s tušem,
pastel, (mešana tehnika)*

*Zajtrk v travi /
Le déjeuner sur l'herbe
akvarel, perorisba, pastel /
mešana tehnika
velikost originala 60 x 80 cm*

NORA DE SAINT PICMAN

Je slikarka, grafičarka, kiparka in video umetnica, ki je na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost diplomirala leta 1986, se med letoma 1988 in 1990 izpopolnjevala kot štipendistka francoske vlade na pariški Akademiji lepih umetnosti in 1993 prejela francosko državljanstvo.

Znana je po ekspresivno obravnavani figuraliki z elementi nadrealističnih in simbolističnih izhodišč, z izrazito grafično linijo v figuralnih ali dekorativnih kompozicijah v značilnem postmodernističnem mešanju pristopov, tehnik in materialov (fotografija, kolaž, steklo, keramika, poliester ...). Obravnava ljudi in odnose med njimi, mati-otrok, moški-ženska, v smislu erotične poetike, grobe destrukcije (Saloma), ljubeče nežnosti ... To prvinsko prvobitno energijo raziskuje preko bibličnih religioznih tem, se dotakne meditativne vzhodnjaške ritualnosti ter se postopoma z uporabo povsem klasičnih slikarskih in kiparskih tehnik in raznolikih raziskav najsodobnejših izraznih medijev razširi do konceptualno zasnovanih projektov ter urbanih posegov v prostor (akcijska postavitvev kipa Sarkofag nesmrtnosti pred

vhod v FIAC, Pariz 1990; projekt polieserskih kipov Svečenice, 1997, Kongresni trg Ljubljana). Oljne slike pokrajin v pleinerističnem bogato pastoznem barvnem odnosu se pojavijo še po letu 1997. V otvoritvenih dogodkih uporablja svoje telo in glas ter interpretacijo lastnih pesmi, kar raziskuje tudi v videu; instalacija dvanajstih plasma ekranov Med sanjami in resničnostjo (Bruselj 2008, Evropski socialno ekonomski odbor) vzpostavlja dialog med komercialnimi predstavitvami Slovenije ter osebno poetiko motivov slovenske pokrajine, prepletenih z avtorskimi intervencijami. V okviru srečanja Arsavitel 2009 (Legen pri Slovenj Gradcu) predstavljena serija digitalnih printov na zrcalo Hommage à Berneker, ki je tudi osnova instalacije, ki izpostavlja vprašanja etične nekompromisnosti, brezpogojnosti ljubezni in prehoda med mediji - Vodnjak zaobljube, postavljene v peterokotnem stolpu Ljubljanskega gradu.

Milan Vogel

MEŽICA V FOTOGRAFSKEM OBJEKTIVU

Mežica (kot Mise prvič omenjena leta 1154) bi bila navadna gorska vas, če ne bi bilo rudnika svinca in cinka, ki je ljudem več kot tristo let dajal kruh, a izdatno uničeval njihova življenja in okolico. Marsikaj bi odšlo z ljudmi v grob, če ne bi bilo čudeža - fotografije, ki "zamrzne" trenutek. In več kot tisoč takih zamrznjenih trenutkov je zbranih v fotografskem albumu Mežica skozi čas, ki ga podpisuje ljubiteljski fotograf Marijan Vončina, izdala pa ga je Občina Mežica. Veliko fotografij je posnel sam, precej jih je prispeval njegov bratranec, fotograf in amaterski dramski igralec Rado Vončina, precej pa jih je iz arhivov rudnika in različnih društev, saj so fotografije časovno ujete v razpon stotih let; najstarejši posnetek Mežice je namreč nastal pred letom 1877. Poleg razvoja in širjenje kraja z okolico je mogoče na podobah slediti tudi najpomembnejši gospodarski panogi rudarstvu, pa tudi fužinarstvu, obrtnim dejavnostim ter društvenemu dogajanju. V monografijo je vključen tudi spominski album, ki je nastal ob atentatu na kralja Aleksandra I. leta 1934, v katerem so fotografije vseh učencev osnovne in meščanske šole v šolskem

leta 1934/35 s priimki učencev in učiteljev ter fotografijami odbornikov raznih društev, gostilničarjev, rudniških uradnikov, cerkvenih dostojanstvenikov in drugih. Album je ostal na mežiški občini, na žalno slovesnost v Begograd pa so iz koroških obmejnih občin nesli žaro z grudo koroške zemlje. (Na fotografiji: Mežiška osnovna in meščanska šola, ki so jo pod vodstvom Vinka Möderndorferja zgradili leta 1926, odlično pa obnovili leta 2009.

Foto Marijan Vončina

KAZALO BILTENA KLUBA KOROŠCEV LJUBLJANA

3	TRADICIJA DELOVANJA KKL TUDI PO
POLNOLETNOSTI KLUBA
<i>Mag. Janko Arah</i>	33	PESNIK IN REZBAR MIČO. M.
LJUBOJEVIČ
4	KAR DOBRO SE VRTI
<i>Milan Vogel</i>	36	ČEZ GORO K OČETU
<i>Milan Vogel</i>
6	KAJ SMO POČELI OD PLESA DO PLESA	37	9. KOROŠKI KULTURNI DNEVI V
LJUBLJANI
25	PUNKL(NI) ZA LEPŠE ČASE
<i>Marjeta Matvoz Šoštarich</i>	38	VEČER Z DRUŽINO SODJA
<i>Darja Korez-Korenčan</i>
27	ODŠEL JE JANKO MESSNER
<i>Milan Vogel</i>	39	NORA DE SAINT PICMAN
29	HERMAN VOGEL (1941 - 1989)	40	MEŽICA V FOTOGRAFSKEM
OBJEKTIVU
<i>Milan Vogel</i>
31	GAŠPER BIVŠEK
<i>Milan Vogel</i>	42	KOROŠKI PLES 12. MARCA 2011

KAJ JE DOBRO VEDETI O KKL?

IME: **Klub Korošcev Ljubljana**
SEDEŽ KLUBA: **Večna pot 11, 1000 Ljubljana**
TELEFON: **01/ 256-17-23**
FAX: **01/ 256-17-24**
E NASLOV: **arah.consulting@eunet.si**
SPLETNI NASLOV: **www.klubkorošcevljubljana.si**
PREDSEDNIK KLUBA: **mag. Janko Arah**
SREČANJA: **Redna mesečna srečanja so vsak prvi četrtek v mesecu v kavarni "KAFA - ČAJ" - SLAMIČ, Kersnikova ulica 1, Ljubljana, ob 20. uri**
TRANSAKCIJSKI RAČUN: **05100-8010444952**
DAVČNA ŠTEVILKA: **25729306**
LETNA ČLANARINA: **20,00 EUR**

KAKO POSTATI ČLAN KKL?

Povsem enostavno! Pokličite na telefonsko številko sedeža kluba **01/256-17-23** in povejte ime, priimek in naslov!

BILTEN KKL

Uredniški odbor: **Mag. Janko Arah** (glavni urednik),
Milan Vogel (odgovorni urednik) in **dr. Drago Kompan**
Naklada: 500 izvodov
Oblikovanje: Arnoldvuga+
Tisk: Tiskarna BISTISK, d.o.o.

www.klubkoroscevljubljana.si